

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 EJ Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

Datum

21 augustus 2012

Bijlage:

FORUM STANDAARDISATIE

FS 39-09-04B
Notitie "Uitkomst ronde tafels Digikoppeling"

Agendapunt:	4. adoptie open standaarden		
Bijlagen:	FS 39-09-04B Notitie "Uitkomst ronde tafels Digikoppeling"		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep open standaarden		
Datum:	23 augustus 2012	Versie	1.00
Betreft:	Adoptie van open standaarden		

Ter kennisname:

- 1) Presentatie Lars Luijten (Nationaal Forum **SEPA**-migratie)
- 2) Status generieke maatregelen ter versterking 'pas toe of leg uit'
- 3) Status adoptie-overzicht per standaard
- 4) **SEPA-standaarden** (betalingsverkeer)
  - Verslag eerste SEPA-testevenement (19 juni)
  - Tweede SEPA-testevenement (25 september)
- 5) **DNSSEC** (veilig "telefoonboek van het internet")
  - Webinar "DNSSEC voor overheden"
  - Adoptie in Nederland en binnen de overheid
- 6) **DKIM** (verifieerbare herkomst van e-mail)
  - Recente phishing incidenten
- 7) **IPv6** (oplossing voor tekort aan IP-adressen)
  - Eisen voor IPv6 in ICT-apparatuur (NL vertaling ripe-554)
  - Status uitvoeringstoets voor invoeringsbeleid IPv6
- 8) **Digikoppeling** (berichtenuitwisseling)
  - Uitkomst bestuurlijke tafels
- 9) **StUF** (Uitwisselingsformaat administratieve gegevens)
  - Stelselbrede standaard o.a. voor Nieuw Handelsregister - Cor Franke/Cees Hamers
- 10) Opvolging **A3-advies** (Authenticatie en Autorisatie) - Cor Franke
- 11) Status bestekteksten voor open standaarden

Toelichting

Ter instemming:

Ad 1. Presentatie Lars Luijten (Nationaal Forum SEPA-migratie)

Het Nationaal Forum Single Euro Payments Area (SEPA)-migratie (NFS) is opgericht om de overgang op Europese betaalmiddelen in Nederland zo efficiënt en soepel mogelijk te laten verlopen. Het NFS houdt kantoor bij De Nederlandsche Bank.

Ad 2. Status generieke maatregelen versteviging 'pas toe of leg uit'

In de afsluitende NOiV-rapportage eind 2011 aan de Tweede Kamer door het kabinet een zestal maatregelen aangekondigd om 'pas toe of leg uit' te verstevigen (<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2011/12/13/de-derde-voortgangsrapportage-nederland-open-in-verbinding.html>). In het onderstaande overzicht staat telkens de maatregel, de bijbehorende actiehouders, de status en een korte toelichting.

	Aangekondigde maatregel	Actiehouder	Status	Toelichting
1	Voor het Rijk wordt 'pas toe of leg uit' in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) opgenomen, ter nadere onderbouwing van het principe. Opname in de RBV geldt al direct voor de jaarverslagen over 2011 (op te leveren medio maart en aanbieden aan de Tweede Kamer op 16 mei 2012);	MinFin / EL&I	Gereed	RBV zijn begin dit jaar aangepast.
2	Om de naleving bij gemeenten, waterschappen en provincies te verbeteren zal de toelichting op dit principe explicieter dan tot op heden onderdeel worden van de afspraken die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties maakt met medeoverheden over verantwoording.	BZK	Gereed	In de richtlijnen voor het "Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten" is de aanbeveling opgenomen dat provincies en gemeenten in de paragraaf bedrijfsvoering van hun jaarverslag verantwoording afleggen over het gebruik van open standaarden.

3	In antwoorden op vragen heeft Minister Donner aangegeven dat hij de CIO's vraagt om het proces van 'pas toe of leg uit' voldoende te borgen, zodat er hierover geen onduidelijkheid meer is	BZK / ICCIO	In uitvoering	De opname in de RBV (punt 1) is bij herhaling onder in ICCIO-verband gecommuniceerd. Door de Standaardisatie-commissie Rijk wordt binnen de rijksdienst gewerkt aan een eigen standaardenlijst die breder is dan de 'pas toe of leg uit'-lijst maar daarmee niet uit de pas loopt. Deze lijst maakt deel uit van de rijksbrede generieke infrastructuur met daarop een hardere sturing en ook de samenwerking met Manifestgroep wordt op dit punt verder aangehaald.
4	De procedure voor 'pas toe of leg uit' maakt deel uit van de kaders voor grote ICT-projecten binnen het Rijk. De relevante kaders waar onder open standaarden worden geselecteerd bij het opstellen van het projectplan. Zo wordt 'pas toe of leg uit' voor alle grote ICT-projecten binnen het Rijk (op een praktische manier) geborgd	BZK / ICCIO	In uitvoering	In de projectstartarchitectuur (PSA) voor grote ICT-projecten en in het handboek PPM is expliciet aandacht voor open standaarden.
5	De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal monitoring van open standaarden en open source software continueren, waaronder op 'pas toe of leg uit', in het kader van het iNUP	EL&I / BFS	In uitvoering	De monitor open standaarden wordt door ICTU uitgevoerd in opdracht van EL&I en BFS. Eerste resultaten obv NUP-monitor zijn opgeleverd en gedeeld met het Forum Standaardisatie. In de 2 ^{de} helft van 2012 komen resultaten beschikbaar van uitgebreider onderzoek naar de NUP-voorzieningen en naar aanbestedingsdocumenten uit 2011. Ook zal dan een uitgebreide analyse plaatsvinden.

6	Er komt een vervolgonderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen, mede gefinancierd door het ministerie van EL&I, dat onderzoekt wat de redenen zijn voor niet naleven van 'leg uit' door de (mede)overheden. De resultaten worden in het voorjaar van 2012 verwacht.	EL&I	In uitvoering	Het onderzoek van de RUG is betreft een promotie onderzoek. Dat heeft vertraging opgeleverd. Verwachte openbaarmaking: oktober 2012.
---	--	------	---------------	--

Ad 3. Voorstel adoptie-overzicht per standaard

Afgelopen Forum-vergadering is ingestemd met een voorstel voor een overzicht van adoptievoortgang en -drempels per standaard. Voor dit overzicht zijn de resultaten van de monitor open standaarden, die wordt uitgevoerd in opdracht van BFS door ICTU, cruciaal. Deze worden verwacht in het derde kwartaal. Naar verwachting kan vervolgens het gehele adoptie-overzicht worden opgesteld.

Ad 4. SEPA-standaarden (betalingsverkeer)

Verslag eerste SEPA-testevenement (19 juni)

Op 19 juni jl. vond bij Equens het eerste SEPA-testevenement plaats. Tijdens het evenement stond de aanpassing van koppelvlakken van betalingssoftware centraal. Meer dan honderd afgevaardigden van softwareleveranciers gingen actief de inhoudelijke dialoog aan met de zes aanwezige banken.

"Dit soort evenementen is cruciaal als je beseft dat softwareleveranciers volgens de planning op 1 oktober 2012 gereed moeten zijn met het aanpassen van hun software. En niet alleen softwareleveranciers maar ook banken hebben vandaag van elkaar geleerd", zo zei een van de aanwezige bankvertegenwoordigers. Meer informatie:

<http://www.forumstandaardisatie.nl/actueel/item/titel/sepa-testevent-toont-belang-dialoog-banken-en-softwareleveranciers/>

Tweede SEPA-testevenement (25 september)

Vanwege het succes en de grote belangstelling wordt op 25 september een tweede SEPA-testevenement georganiseerd. Dit even wordt georganiseerd door Forum Standaardisatie, Kennisplatform administratieve software (ECP en GBNE), Nationaal Forum SEPA-migratie (NFS) en Betaalvereniging Nederland. ICT~Office heeft haar naam ook aan het event verbonden.

Meer informatie:

http://www.softwarepakketten.nl/cmm/bijeenkomsten/bijeenkomsten_raadplegen_detail.php?bronw=1&id=26

Ad 5. DNSSEC (veilig "telefoonboek van het internet")*Webinar "DNSSEC voor overheden"*

Op donderdag 6 september a.s. van 15:00 tot 16:00 uur organiseren SIDN, de organisatie achter het .nl-domein, en het Forum Standaardisatie een webinar over DNSSEC voor overheden. De doelgroep zijn IT-, internet-, en security-experts in de overheidssector. Meer informatie:

<http://www.forumstandaardisatie.nl/actueel/item/titel/webinar-dnssec-voor-overheden-6-september/>

Adoptie in Nederland

SIDN, de beheerder van het nl-domein, houdt bij welke domeinnamen met DNSSEC zijn beveiligd. Je kan dat zelf controleren via www.sidn.nl/nl/whois/. SIDN biedt sinds mei 2012 brede ondersteuning om domeinnamen met DNSSEC te beveiligen. In enkele weken tijd is het aantal DNSSEC-domeinnamen explosief gegroeid naar meer dan een half miljoen (meer dan 10% van het totaal aantal nl-domeinnamen).

Adoptie binnen de overheid

Sinds enkele weken ondersteunt Rijksoverheid.nl ook DNSSEC en het domein forumstandaardisatie.nl is ook sinds kort beveiligd met DNSSEC. Bureau Forum Standaardisatie heeft daarvoor gebruik gemaakt van de diensten van Dienst Publiek en Communicatie (DPC) van het ministerie van Algemene Zaken (AZ).

Voor ministeries en daaronder ressorterende diensten geldt de verplichting om domeinnamen onder te brengen bij DPC. Zij biedt ondersteuning voor de relevante standaarden van College Standaardisatie, namelijk DNSSEC en IPv6. Voor meer informatie: www.domeinnamenrijksoverheid.nl (Rijkspoortaal) en www.rijksoverheid.nl/domeinnamen (Rijksoverheid.nl).

Ad 6. DKIM (verifieerbare herkomst van e-mail)*Recente incidenten*

Recent zijn er verschillende berichten geweest over frauduleuze e-mails ("phishing mails"). Criminelen versturen deze mails om virussen te verspreiden of om geld of inloggegevens buit te maken. Ook de (domein-)namen van overheden, zoals het KLPD, de Belastingdienst en DigiD, worden als vermeende afzenders misbruikt. De open standaard DKIM, die recent is opgenomen op de pas toe of leg uit'-lijst, biedt mogelijkheden om dit soort misbruik tegen te gaan en risico's te verlagen. DKIM koppelt de domeinnaam op verifieerbare wijze aan de e-mail waardoor een ontvangende partij de legitieme herkomst van de e-mail kan valideren. Met DigiD is over de invoering van DKIM contact gezocht.

Zie: <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/07/27/waarschuwing-valse-e-mails-digid.html>

Ad 7. IPv6 (oplossing voor tekort aan IP-adressen)*Eisen voor IPv6 in ICT-apparatuur (NL vertaling ripe-554)*

Het document "Eisen voor IPv6 in ICT-apparatuur" bevat de eisen die overheden en ondernemingen dienen op te nemen in hun aanvragen om ervoor te zorgen dat de aan te schaffen ICT-apparatuur compatibel is met IPv6. Het document is bedoeld als Current Practice (BCP).

Het document betreft een vertaling van het document "Requirements for IPv6 in ICT Equipment" (ripe-554). De vertaling is uitgevoerd door Forum

Standaardisatie en is gecontroleerd door Sander Steffann, die ook bijdroeg aan de totstandkoming van het originele Engelse document. Tijdens het seminar "IPv6 voor overheden" dat Forum Standaardisatie en ECP op 10 mei organiseerden werd door de aanwezigen gevraagd om vertaling van dit document.

Status uitvoeringstoets voor invoeringsbeleid IPv6

Het ICCIO heeft begin mei 2012 beleid opgesteld voor de invoering van IPv6 binnen de Rijksdienst. Logius is gevraagd een uitvoeringstoets voor dit beleid te doen. Naar verwachting zijn de resultaten hiervan eind september beschikbaar.

Ad 8. Digikoppeling (berichtuitwisseling)

Uitkomst bestuurlijke tafels

Van Logius is bijgaande notitie ontvangen over de uitkomst van de bestuurlijke tafels.

Ad 9. StUF (Uitwisselingsformaat administratieve gegevens) – Cor Franke/Cees Hamers

Stelselbrede standaard o.a. voor Nieuw Handelsregister

25 juli was er een overleg tussen Arnold Reinders (BZK/secretaris PSB), Cees Hamers en Nico Romijn (KING), Cor Franke (KvK/NHR) en Maarten van der Veen (Bureau Forum Standaardisatie) een bijeenkomst om de mogelijkheden van StUF als stelselstandaard te bespreken. Tijdens dit overleg is het volgende besloten:

- 1) De stuurgroep aansluiting handelsregister en KING sturen gezamenlijk een brief aan de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties (PSB), waarin zij nogmaals duidelijk maken dat de problematiek m.b.t. het huidige beperkte verplichte toepassingsgebied van StUF een oplossing behoeft.
- 2) Beide partijen roepen de PSB op een 'Ronde Tafel' te organiseren, zodat op bestuurlijk niveau overleg kan plaatsvinden m.b.t. dit vraagstuk.
- 3) KING participeert in dit overleg als deelnemer en nadrukkelijk niet als trekker om daarmee de discussie zo open mogelijk te kunnen voeren.

Ad 10. Opvolging A3-advies (Authenticatie en Autorisatie) – Cor Franke

Zoals ook in de vorige Forum-vergadering aan de orde was, heeft de Adviescommissie Authenticatie en Autorisatie Bedrijven (A3) in november 2011 haar eindrapport opgeleverd. De verwachte reactie van de stuurgroep GOA is mede bepalend voor de rol van Forum Standaardisatie binnen dit domein. Cor Franke zal de actuele stand van zaken toelichten.

Ad 11. Status bestekteksten voor open standaarden

De generieke bestekteksten zijn besproken met een afvaardiging van de interdepartementale commissie Bedrijfsjuridisch Advies. Hun commentaar wordt momenteel verwerkt. Vervolgens zal het document worden voorgelegd aan de voltallige interdepartementale commissie Bedrijfsjuridisch Advies. Naar verwachting worden de bestekteksten in het derde kwartaal gepubliceerd via de website van zowel het Forum Standaardisatie als PIANOo, Expertisecentrum Aanbesteden.